

Sygn. akt IV CZ 101/14

POSTANOWIENIE

Dnia 4 lutego 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Pietrzykowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Anna Kozłowska

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z wniosku I. P.

przy uczestnictwie Gminy Miejskiej H. i Powiatu H.

o stwierdzenie zasiedzenia,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 4 lutego 2015 r.,

zażalenia wnioskodawczyni

na postanowienie Sądu Okręgowego w Z.

z dnia 27 sierpnia 2014 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w H. postanowieniem z dnia 22 listopada 2012 r. stwierdził, że I. P. nabyła z mocy prawa z dniem 1 października 2005 r. prawo własności nieruchomości położonej w H. obejmującej działkę nr 1180/10 o pow. 224 m², a w pozostałej części wniosek oddalił. Ustalił, że J. P., ojciec wnioskodawczynie, był właścicielem dwóch działek o powierzchni 223,56 m² oraz 168,9 m². W dniu 6 maja 1975 roku została wydana wobec J. P. decyzja o wywłaszczeniu. Pomimo to nadal władał on tymi nieruchomościami. I. P. nabyła od swojego ojca w drodze darowizny nieruchomość, co do której została zniesiona współwłasność.

Sąd Rejonowy przyjął, że termin zasiedzenia rozpoczął bieg dnia 1 października 1990 r., a w dniu 1 października 2005 r. doszło do nabycia prawa własności działki przez zasiedzenie. Co do drugiej działki objętej wnioskiem Sąd Rejonowy ustalił, że stanowi ona element pasa drogowego i nie podlega zasiedzeniu.

Wnioskodawczynie wniosła apelację postanowienia Sądu Rejonowego, którą Sąd Okręgowy w Z. oddalił postanowieniem z dnia 28 lutego 2013 r.

Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 22 maja 2014 r., IV CSK 556/13 uchylił postanowienie Sądu Okręgowego w części oddalającej apelację i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Z. do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego. Podkreślił, że ustalenia Sądów obu instancji są zbyt ogólne w zakresie pasa drogowego, nie odtwarzają szczegółowego przebiegu i przestrzennego ulokowania w powiązaniu z istniejącą już drogą publiczną. Nie dają definitywnej odpowiedzi co do tego, czy sporny pas i droga publiczna mogą istotnie stanowić funkcjonalną, techniczną i przestrzenną całość pozwalającą na zastosowanie reżimu wyłączenia dopuszczalności zasiedzenia przewidzianego w art. 2a ustawy o drogach publicznych. Zdaniem Sądu Najwyższego, z ustaleń Sądów *meriti* nie wynika, czy w ogóle można mówić o powstaniu pasa drogowego w rozumieniu powyższej ustawy, jaki jest przebieg i lokalizacja tego pasa w relacji do istniejącej już drogi publicznej.

Sąd Okręgowy w Z. postanowieniem z dnia 27 sierpnia 2014 r. uchylił

zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w H. do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego i kasacyjnego. Podkreślił, że wobec związania wykładnią prawa dokonaną przez Sąd Najwyższy (art. 398²⁰ k.p.c.) oraz w związku z tym, że ustalenia faktycznie dokonane w niniejszej sprawie przez Sąd Rejonowy nie dają podstaw do stwierdzenia, czy sporna nieruchomość jest pasem drogowym w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o drogach publicznych, stało się konieczne uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał bowiem istoty sprawy, a wydanie orzeczenia wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Wnioskodawczyni wniosła zażalenie na wyrok Sądu Okręgowego, zarzucając naruszenie art. 386 § 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że w postępowaniu toczącym się w wyniku zażalenia złożonego na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. na orzeczenie kasatoryjne Sądu drugiej instancji, Sąd Najwyższy bada tylko, czy wystąpiły wskazane przez Sąd drugiej instancji przesłanki uchylenia zaskarżonego wyroku, którymi są: nieważność postępowania przed sądem pierwszej instancji, nierozpoznanie przez ten sąd istoty sprawy oraz sytuacja, gdy wydanie wyroku przez sąd drugiej instancji wymagałoby przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Przedmiotem oceny Sądu Najwyższego w postępowaniu wywołanym wniesieniem zażalenia na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. nie mogą być żadne inne kwestie, w szczególności dotyczące oceny zasadności roszczenia ani merytorycznego badania stanowiska prawnego sądu drugiej instancji, jak również badania prawidłowości zastosowania przepisów prawa procesowego, które nie odnoszą się ściśle do wskazanych przez sąd drugiej instancji podstaw uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji. Omawiane zażalenie nie jest bowiem środkiem prawnym służącym kontroli materialnoprawnej podstawy wyroku ani prawidłowości zastosowania przez sąd drugiej instancji przepisów prawa procesowego niezwiązanych z podstawami kasatoryjnymi, lecz zażalenie to jest skierowane przeciwko uchyleniu wyroku i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania,

a więc ocenie może być poddany jedynie ewentualny błąd sądu odwoławczego przy kwalifikowaniu określonej sytuacji procesowej, jako odpowiadającej powołanej podstawie kasatoryjnej (zob. m.in. postanowienia z dnia 12 grudnia 2013 r., V CZ 75/13, niepubl., z dnia 7 listopada 2012 r., IV CZ 147/12, OSNC 2013 r., nr 3, poz. 41, z dnia 16 maja 2013 r., IV CZ 31/13, niepubl. i z dnia 21 czerwca 2013 r., I CZ 48/13, niepubl.).

W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy nie miał podstaw do wydania orzeczenia kasatoryjnego. Sąd Okręgowy jest związany wykładnią prawa dokonaną w tej sprawie przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 22 maja 2014 r., IV CSK 556/13. Sąd Najwyższy stwierdził w szczególności, że ustalenia Sądów obu instancji są zbyt ogólne w zakresie pasa drogowego, nie odtwarzają szczegółowego przebiegu i przestrzennego ulokowania w powiązaniu z istniejącą już drogą publiczną. Takie stwierdzenie nie daje podstaw do uznania, że Sąd Rejonowy powinien przeprowadzić postępowanie dowodowe w całości. Sąd Okręgowy powinien natomiast przeprowadzić uzupełniające postępowanie dowodowe i ewentualnie orzec reformatoryjnie. Skoro nie jest trafne stwierdzenie, że całe postępowanie dowodowe musi być przeprowadzone, należy przyjąć, że w tej sprawie Sąd Rejonowy orzekł o jej istocie. Trafny jest zatem zarzut naruszenia art. 386 § 4 k.p.c.

Z przedstawionych powodów orzeczono, jak w sentencji (art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 1¹ i § 3 k.p.c.).